

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän
YMPÄRISTÖOHJELMA 2017 – 2019

Kuntayhtymän johtoryhmä

Johdanto

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän Kuopion yliopistollisen sairaalan ympäristöohjelmia on julkaistu säännöllisesti vuodesta 2003 ja toiminnan ympäristövaikutuksista on raportoitu vuodesta 1997 lukien. Toiminnanvaikutuksista ympäristöön on kannettu huolta jo pitkän aikaa ja työ jatkuu myös tulevaisuudessa. Nykymuotoinen ympäristötyöryhmä aloitti toimintansa jätehuollon työryhmänä vuonna 1996.

Huoli ympäristöstä on jokaisen yhteinen asia ja erityisesti tähän huoleen vastaamisesta tulee huolehtia suurissa organisaatioissa. Sairaanhoitopiiri on vahvasti sitoutunut ympäristöystävälliseen toimintatapaan ja määrätietoiseen ympäristönsuojeluun.

Vastuuta ympäristöstä ulotetaan paitsi palvelualueille myös konserniin kuuluville liikelaitoskuntayhtymille, jotka ovat tilaaja-tuottajamallin mukaisessa toimittajasuhteessa sairaanhoitopiiriin tilaamien palveluiden tuottajina.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri on tehnyt energiatehokkuussopimuksen Työ- ja elinkeinoministeriön kanssa vuosille 2017-2025

Energiankäytön tehostaminen on iso haaste, joka otetaan vakavasti suunniteltaessa ja rakennettaessa uusia toimitiloja ja peruskorjauksia lähivuosikymmenen aikana.

Energiatehokkuuden lisäksi ohjausryhmä haluaa nostaa esille resurssiviisaan toimintatavan sekä materiaalikäytön tehokkuuden parantamisen.

Konserniin kuuluvien organisaatioiden (IS-Hankinta, Istekki, Islab, Sakupe, Servica) velvoitetaan noudattamaan ja tukemaan toiminnallaan ympäristöohjelman päämääriä ja tavoitteita.

Kuntayhtymän johtoryhmä velvoittaa palvelualueita käsittelemään ympäristöohjelman omissa organisaatioissaan.

Ympäristöohjelma laaditaan kolmivuotiskaudeksi vuosille 2017 - 2019, josta ensimmäinen vuosi on sitova. Ohjelma päivitetään vuosittain. Kolmivuotiskauden painopistealueet ovat

- Materiaali- ja resurssiviisaus
- Energiatehokkuus
- Kierrätyksen edistäminen

Kuopiossa 16.12.2016

YMPÄRISTÖOHJAUSRYHMÄ

Martti Kansanen, puheenjohtaja
hallintoylilääkäri

Jukka Collan, sihteeri
ympäristöpäällikkö

YMPÄRISTÖOHJELMA 2017-2019

Ympäristöohjelma toimeenpannaan kuntayhtymän johtoryhmän käsittelyn jälkeen sekä saatetaan hyväksyttäväksi kuntayhtymän hallitukselle ja saatetaan tiedoksi valtuustolle.

ISO 14001:2015 mukaisesti:

Organisaation on luotava, otettava käyttöön ja ylläpidettävä prosessit, joita tarvitaan kohdissa 6.1.1 – 6.1.4 esitettyjen vaatimusten täyttämiseen sekä toteuttaa ja ylläpitää ohjelmia, joilla sen päämäärät ja tavoitteet saavutetaan.

SFS-EN ISO 14001:2015 kohdat 6.1.2 – 6.1.4, 6.2.1 – 6.2.2

POHJOIS-SAVON SAIRAANHOITOPUOLUSTUKSEN YMPÄRISTÖORGANISAATIO JA TEHTÄVÄT

Kuntayhtymän johtoryhmä

- Nimittää ympäristöohjausryhmän puheenjohtajan sekä asettaa ohjausryhmän palvelualueiden esitysten pohjalta
- Kehittää seuraa ja ohjaa ympäristöohjelman toteutumista
- Määrittelee ja esittää kuntayhtymän hallitukselle ympäristöohjelmaan liittyen kaksi, kolme kehittämisen painopistettä, joihin erityisesti kohdennetaan piirittämällä parannustoimenpiteitä
- Valvoo tehtäväksi päätettyjen asioiden toteutumista
- Koordinoi ympäristöasioihin liittyvää SHP -tason tiedottamista
- velvoittaa palvelualueita käsittelemään ympäristöohjelman omissa organisaatioissaan
- Suorittaa ympäristöohjelman itsearviointin

Ympäristöohjausryhmä

- Vastaa ympäristöasioiden ohjaamisesta ja kehittämisestä yhdessä ympäristöpäällikön kanssa.
- Ohjausryhmään kuuluvat:

hallintoylilääkäri Martti Kansanen, puheenjohtaja, tietohallinnon ja kehittämisen johto

hallintopäällikkö Tuomo Nissinen, Kysteri

hygieniahoitaja Anne Kosunen, infektioyksikkö

ylilhoitaja Niina Kela-Korhonen, kliniset hoitopalvelut

proviisori Tero Koikkalainen, apteekki

kiinteistöjohtaja Mikko Hollmén, kiinteistöhallinto

hankintapäällikkö Esa Miettinen, hankintapalvelut

ympäristöpäällikkö Jukka Collan, sihteeri, kiinteistöhallinto

Ympäristöpäällikkö

- Toimii yhtymänhallinnon ympäristöasioiden vastuuhenkilönä ja ympäristöohjausryhmän sihteerinä
- Raportoi ja valmistelee asioita edelleen esitettäväksi kuntayhtymän johtoryhmälle
- Toimii yhteistyössä ympäristöhallinnon ohjausryhmän kanssa ympäristöasioiden valmistelussa.
- Organisoii aihepiiriin kuuluvia kampanjoita ja teemoja
- Järjestää yhteistyössä koulutusyksikön kanssa aihepiirinmukaista koulutusta
- Vastaa päämäärien ja tavoitteiden toteuttamista tukevan keinovalikoiman päivittämisestä
- Toimii yhteyshenkilönä palvelualueiden suuntaan.
- Vastaa ympäristökertomuksen laatimisesta

Palvelualueiden johto

- Nimeää ohjausryhmän jäsenen sekä organisaationsa ympäristöyhdyshenkilöverkoston.

- hyväksyy palvelualuekohtaisen toimintasuunnitelman kuntayhtymän ympäristöohjelmassa asetettujen painopistealueiden ja tavoitteiden pohjalta ja sitoutuu panostamaan riittävin resurssein.
- Valitsee ympäristöohjelmassa mainittuja keinoja ja / tai ideoi itse toimintaansa soveltuvia keinoja
- Raportoi ympäristöohjelman toteutumisesta ympäristöohjausryhmälle

Palvelualue

- Tunnistaa palvelualuekohtaisia ympäristönäkökohtia
- valmistelee palvelualuekohtaisen ympäristöohjelmaa tukevan toimintasuunnitelman palvelualuejohdolle
- Tuottaa esityksiä toimenpiteiksi ja kehityshankkeiksi
- Suunnittelee ja toteuttaa ympäristöohjelmaa
- Suunnittelee ympäristöohjelman toteutumista kuvaavia mittareita
- Raportoi ympäristöohjelman toteutumisesta palvelualueen johdolle
- Jakaa ympäristönsuojeluun liittyvää informaatiota palvelualueellaan ja pyrkii koko henkilöstön osallistamiseen
- Vaihtaa tietoa ja tekee yhteistyötä muiden palvelualueiden kanssa
- Osallistuu kuntayhtymän ympäristökoulutuksiin.
- Huolehtii palvelualueensa ympäristöraportoinnista ohjausryhmälle

Ympäristöyhdyshenkilö

- Toimii käytännössä toimipisteen ympäristöasiantuntijana
- Tunnistaa toimintaan liittyviä ympäristönäkökohtia
- Tukee toimipisteessään esimiestään ympäristöohjelman toteuttamisessa ja seurannassa
- Tekee yhteistyötä esimiehensä, palvelualueen edustajan sekä ympäristöpäällikön kanssa
- Toimii oman toimipisteensä ympäristöasioiden kehittäjänä ja käytännön organisoijana
- Jakaa ympäristönsuojeluun liittyvää informaatiota omassa toimipisteessään sekä pyrkii osallistamaan henkilöstöä
- ilmoittaa lähiesimiehelleen ja palvelualueensa ympäristöryhmälle havaitsemistaan ympäristöasioihin liittyvistä puutteista.
- Osallistuu kuntayhtymän ympäristökoulutuksiin

Konsernin osakkaat

- Nimeävät yhdyshenkilön kukin osaltaan, toimimaan yhteistyössä ympäristöohjausryhmän ja ympäristöpäällikön kanssa.
- Sitoutuvat ympäristöohjelman päämääriin ja tavoitteisiin

Ympäristöohjelman toteutumista seurataan ja raportoidaan keskitetysti vuosittain julkaistavassa ympäristökertomuksessa, jonka julkaisemisesta vastaa ympäristöohjausryhmä ja ympäristöpäällikkö.

Kuopion yliopistollisen sairaalan ympäristöohjelma vuosille 2017 - 2019

Energia- ja resurssitehokkaammin kohti kiertotaloutta sisältäen seuraavat painopistealueet:

- Materiaali- ja resurssiviisaus
- Energiatehokkuus
- Kierrätyksen edistäminen

Ympäristöohjelma tukee Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin strategiaa ympäristönäkökulma huomioiden. Sen tavoitteet ja päämäärät eivät saa asettaa ristiriitaa tai olla ristiriidassa strategiaan nähden.

Ympäristöohjelman päämäärät ja keinot

Päämäärä: Ilmastonmuutoksen hillitseminen	
Keinot	Avainhenkilö
Säästöpotentiaalien evaluointi ja toimenpideohjelman laatiminen ja toteutus	Kiinteistöhallinto Servica
Energiatehokas valaistus ja valaistuksen ohjaus	Kiinteistöhallinto
Uusiutuvien energiamuotojen lisäämisen hyödyntäminen	Henkilökunta
Turhan valaistuksen, työasemien ja laitteiden sammuttaminen	SHP, Istekki, Servica, Sakupe
Hiilijalanjäljen pienentäminen	
Lähiruoan hyödyntäminen "Ohraa riisin sijaan"	Servica

Koneiden, laitteiden ja työasemien päällä olon vähentäminen ja energian säästöominaisuuksien käyttöönotto.	työntekijä, lähiesimies, ISTEKKI
Autonlämmityksen käyttämän sähköenergian seuranta	Kiinteistöhallinto, Servica
Kuljetusten ja liikenteen vähentäminen ja resurssitehokkuus 1. Logistiikan kehittäminen 1.1. Tavarakuljetukset ohjataan pääsääntöisesti seudullisiin reittikuljetuksiin 1.2. Potilaskuljetuksissa yhdistellään kuljetuksia aina kun se on vain mahdollista 1.3. Kuljetuspalveluiden tuottajat sitoutetaan KYSin ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksiin - Kuljetustehtävissä käytetään tarkoituksenmukaista ja euronormien mukaista kalustoa - Kuljettajilla on säännöllisesti päivitetty taloudellisen ajotavan koulutus - Kalustovaatimus EURO 6, jolloin pakokaasupäästövaatimukset tiukenevat hään (CO), hiilivetyjen (CH), typenoksidien (NO_x) ja hiilivetyjen (CH) yhteispäästöjen ja pienhiukkasten (PM) osalta 2. Videoneuvottelun käytönmahdollisuus matkustamisen sijaan	1.1. Servica / Logistiikkapäällikkö 1.2. Kuljetusten tilaajat ja järjestelijät 1.3. Kuljetussopimusten valvojat 2. Tietohallinto Yksikön lähiesimies, palvelualueen johtaja
Tarkoituksen mukaiset huonelämpötilat - suositusten mukaiset huonelämpötilat talvella +20-23 astetta - Jäähdytettyjen toimitilojen lämpötilat pidetään yli +24 asteen, sekä ovet ja ikkunat kiinni lämpötilan hallitsemiseksi	Kiinteistöhallinto, Servica Kiinteistöhallinto, Toimitilan haltija työntekijä
Ilmanvaihtokoneiden käyntiajat ovat tarkoituksen mukaiset	Kiinteistöhallinto, Servica
Jäähdytystarpeen kriittinen arviointi Kaukokylmän hyödyntäminen Jäteveden energian talteenottomahdollisuudet tutkitaan Vältetään tarpeetonta tuulettamista	Kiinteistöhallinto, Servica työntekijä
Siirrettävien sähkökäyttöisten vesiautomaattien käyttö on kielletty	SHP
Kulutusseurantatietojen aktiivinen ja jatkuva hyödyntäminen	Kiinteistöhallinto, Servica

Energiatohokkuussopimuksen tavoitteiden toteuttaminen ja seuranta	Kiinteistöhallinto, Servica
Työpaikkaliikenteessä kevyt- ja joukkoliikenne korostetumpaan asemaan - Joukkoliikenteen kehittäminen kaupungin kanssa - Pukutilojen suunnittelussa otetaan huomioon liikkujan tarpeet - Talvipyöräily tms. huomioidaan pyörien säilytystiloissa. - Pyörien säilytyspaikkojen lisääminen - Liikkumisen kannustimia kehitetään	SHP / Kiinteistöhallinto Tilaprosessin haltija

Päämäärä: Materiaali- ja resurssitehokkuuden parantaminen	
Keinot	Avainhenkilö
Tilojen käyttöasteen kohottaminen, tilankäytön seuranta Materiaalikatselmoinnin tavoitteellinen kehittäminen ja vaiheittainen toteutus vuosien 2017-2018 aikana Kestokäyttöisten leikkaussalitekstiilien käytön lisääminen Kertakäyttöisten käsipyyhepaperien vähentäminen suosimalla monikäyttöisiä käsipyyherulla automaatteja	Kiinteistöhallinto/ palvelualueet SHP Palvelualueet Laitoshuoltopalvelut
Sekajätteen määrä vähenee jäteohjeen mukaisen syntypaikkalajittelun ja hankintojen optimoinnin kautta siten, että jätteen kokonaismäärästä lajitellaan hyödynnettäväksi ja energiaksi > 60 % PVC:n käytön poistaminen pakkausmateriaaleissa ja hoitotarvikkeissa	SHP Työntekijä, lähiesimies Hankitapalvelut
Toimistopaperin kulutuksen tietoinen vähentäminen - Sähköisen asioinnin edelleen kehittäminen - Paperiton sairaala todeksi - kaksipuoleinen tulostus perusoletukseksi - liitetiedostojen tulostamisen välttäminen - esitysmateriaalit ja tiedotteet sähköiseen muotoon intraan - Moodlen hyödyntäminen luentoaineiston jakamisessa	SHP Tietohallinto Työntekijä, lähiesimies, koulutusyksikkö
Verkkotulostimet ja monitoimilaitteet oheistulostimien sijaan	Tietohallinto ISTEKKI Palvelualuejohtajat, yksikön esimiehet
Kertakäyttötarvikkeiden tietoinen / harkittu välttäminen ja tarpeeton käyttö ja huomioiminen hankinnoissa	Prosessin haltija lähiesimies, työntekijä

Käyttökelpoisten toimistokalusteiden inventointi käyttöön ohjaus ja kierrätys Laitepoolin aktivointi	Laitepooli / Kiinteistöhallinto
Sähköinen arkistoinnin käyttöönotto Sähköisen asioinnin edistäminen	SHP, Tietohallinto KYSTERI ISTEKKI Palvelualueet
Biojätteen synnyn ehkäisy - Ravintokeskuksessa vakioidut ruokalistasat käytössä - Jaksotettu ruoanvalmistus - Varmistetaan koulutuksella, että osastot tekevät oikeat ateriatilaukset potilaan terveydentilan mukaan	Servica
Jättemäärän seurannan tehostaminen - Jättemäärät puolivuositain	Ympäristöpäällikkö Huolintayhtiöt
Ekohankintojen huomioiminen ja tilastointi Materiaalihallinnan seurannan kehittäminen 1. Kulutus- ja hoitotarvikkeet tilataan optimaalisissa ostoerissä 2. Suositetaan kierrätettäviä tuotepakkauksia mahdollisuuksien mukaan 3. Täyttöpalvelutoiminnan tehokas laajentaminen, tarkoituksena vähentää tukkupakkausten (päälysten) vientiä käyttäjäosastoille 4. Hyödynnetään kaikki tunnistetut kierrätysmahdollisuudet kuljetuspakkauksissa ja –alustoissa sekä tarvikkeissa ja poistettavissa kalusteissa	IS-Hankinta Oy SHP Hankinta Osastotilausten tekijät Servica Tavaran toimittajat Servica Varasto- ja logistiikkapalvelut
Päämäärä: Vedenkulutuksen minimointi Tavoite: Vedenkulutus pidetään alle 2200 l / hj	
Keinot	Avainhenkilö
Käyttöveden laadun säännöllinen tarkkailu	Kiinteistöhallinto
Käyttölinjojen suunniteltu huuhtelu	Servica
Ilmoitetaan välittömästi huoltoon vuotavista vesikalusteista	työntekijä, lähiesimies
Vältetään turhaa veden juoksuttamista	työntekijä, lähiesimies
Vesikalusteiden ja vettä käyttävien laitteiden säätäminen	Servica
Käyttöveden tarpeenmukainen oikea lämpötila esim. laitteissa	Servica, käyttäjät

Päämäärä: Jäteveden ominaisuuksista huolehtiminen	
Tavoite: Jätevesisopimuksen mukaiset enimmäisarvot:	
Ammonium	<40 mg/l
Elohopea	<0,01 mg/l
Mineraalipohjaisten hiilivetyjen kokonaispitoisuus	<200 mg/l
Orgaaniset liuottimet	ei saa johtaa
Helposti syttyvät aineet	ei saa johtaa
pH	6,0 – 11,0
Keinot	Avainhenkilö
Vältetään kiinteiden aineiden, lääkeaineiden ja muiden haitallisten kemikaalien tai vaarallisten aineiden joutumista viemäriin	SHP, Apteekki ISLAB, työntekijä, lähiesimies
Kemiallisten desinfektioaineiden käytön tietoinen vähentäminen lisäämällä huuhtelu/desinfektiokoneiden käyttöä tai ottamalla käyttöön ei-kemiallisia desinfektio menetelmiä kliinisessä työssä	palvelualueen johto, prosessinomistaja lähiesimies
Siivouskemikaalien käytön vähentäminen ja korvaavien puhdistusmenetelmien lisääminen	Servica talousjohtaja

Päämäärä: Energian säästö ja energiatehokkuus	
Tavoite: Kokonaisenergian kulutuksessa tähdätään alle 80,1 kWh/m ³ kokonaiskulutukseen, josta sähkönkulutuksen osuus on 35,51 kWh/m ³ ja normitetun lämpöenergian osuus 44,54 kWh/m ³ .	
Keinot	Avainhenkilö
Energiatehokkuussopimuksen tavoitteiden toteuttaminen ja seuranta	Ympäristöpäällikkö Kiinteistöhallinto, Servica
Korjausrakentamisen energiatehokkuuden laadullinen tavoite on energiatehokkuusluokka C	Kiinteistöhallinto
Uudisrakentamisen energiatehokkuuden laadullinen tavoite on - toimistorakennuksissa energiatehokkuusluokka A - palvelurakennuksissa energiatehokkuusluokka C	Kiinteistöhallinto
Pienlaitteiden energiatehokkuusluokka vähintään AA	Hankinnan suorittaja, Hankintayksikkö

Laitteissa, joissa ei ole EUn energiatehokkuusluokitusvaatimusta painotetaan vähän energiaa kuluttavia laitteita laadittaessa hankintakriteereitä markkinakartoituksen tuloksena	Hankinnan suorittaja, Hankintayksikkö
Laitteita ja järjestelmiä suunniteltaessa / hankittaessa otetaan huomioon hyötysuhteet, energialuokat ja energiansäästömahdollisuudet, jotka tulisi arvioida suunnitteluvaiheessa sekä todentaa käyttöönnotossa Energiamittausjärjestelmän toteuttaminen palvelemaan energian käytön ohjausta	Suunnittelu- ja hankintaprosessin haltija, suunnittelijat, Servica
Energiansäästöinvestointien arviointi ja rahoitusesitykset	Kiinteistöjohtaja
Energiakatselmusten systemaattinen toteutus osana ylläpitoa sekä korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen	Kiinteistöhallinto Servica
Suunniteltujen toimenpiteiden tavoite on, että 100% turhasta energiankäytöstä poistetaan	Kiinteistöhallinto Kaikki

Päämäärä: Ympäristömyönteiset ja eettiset hankinnat	
Tavoite: Hankintoja kehitetään ekohankintoja suosivalla tavalla	
Keinot	Avainhenkilö
Jätehuollon, kierrätyksen ja energiatehokkuuden huomioiminen tarjouspyynnöissä	Hankintapäällikkö IS-Hankinta Oy
Jätteiden haitallisuuden määrätietoinen vähentäminen - Kierrätettävyyys, uusiokäyttömahdollisuus, pitkäikäisyys, huollettavuus - Kertakäyttötavotteiden käytön huomioiminen ja harkittu vähentäminen	Hankintaprosessin haltija Hankintaprosessin haltija
Hankinnoista vastaavat henkilöt saavat riittävän koulutuksen ympäristöasioiden huomioimiseen hankinnoissa	Kuntayhtymän johto Hankintapäällikkö SHPn hankintatoimi IS-Hankinta Oy Servica
Kuluvien käyttöosien vaihtotarpeen huomiointi laiteinvestoinneissa	Hankintaprosessin haltija

Päämäärä: Ympäristömyönteisesti toimiva henkilöstö	
Keinot	Avainhenkilö
Lean-ajattelun omaava ympäristöosaava työyhteisö Ympäristöviestinnän tehostaminen tavoitteiden ja seurannan kehityksen osalta Asenteisiin myönteisesti vaikuttava viestintä, esim. teemapäivät, -viikot, tuloksista ja vaikuttavuudesta raportointi Ympäristökoulutuksen suunnitelmallinen kehittäminen ja toteuttaminen	Henkilöstö Ympäristöpäällikkö Viestintäyksikkö Viestintäyksikkö Ympäristöpäällikkö Koulutusyksikkö
Verkko-opiskelumateriaalin tuottaminen	Ympäristöpäällikkö Koulutusyksikkö
Päämäärä: Ympäristöyhteistyö	
Tavoite: Aktiivinen verkostoituminen Kuopion kaupungin ja Sakupen sekä konsernin sisällä olevien liikelaitosten ja yhtiöiden (IS-Hankinta Oy, KYSTERI, ISTEKKI, ISLAB, Itä-Suomen huoltopalvelut liikelaitoskuntayhtymä (SERVICA) sekä ERVA-alueen sairaanhoitopiirien kanssa. Yhteistyö muiden yliopistosairaanhoitopiirien sekä alueellisen ja paikallisen ympäristöviranomaisten kanssa	
Keinot	Avainhenkilö
Verkostoituminen ja tietojen vaihto	ympäristöpäällikkö
Viranomaisyhteistyö	ympäristöpäällikkö, ympäristöohjausryhmä

Ympäristömittarit ja –indikaattorit

Jätteet	Mittayksikkö	Tavoitearvot kg / hj
Sekajäte	kg / hj	< 15,4 kg
Hyötyjäte	kg / hj	> 14,0 kg
Vaarallinen jäte	kg / hj	> 1,2 kg
Erityisjäte	kg / hj	> 2,0 kg
Tietosuojajäte	kg / hj	> 0,8 kg
Biojäte	kg / hj	> 3,6 kg
Kokonaisjättemäärä	kg / hj	30,23 – 33,3 kg
Hyödyntämisaste	%	> 60 %
Kulutukset		
Lämpö, normitettu	KWh / rm^3	< 44,54
Sähkö, mitattu	KWh / rm^3	< 35,51
Energian kokonaiskäyttö, normitettu	KWh / rm^3	< 80,1
Vedenkulutus	l / m^2	< 1100
Hankinnat		
Toimistopaperin kulutus	arkkia / hj	< 150 arkk.
Kertakäyttökahvikuppien kulutus	kpl / hj	< 27 kpl
Ympäristökoulutus		
Ympäristökoulutustunnit	h/a	> 1200 h

Resurssiviisauden määritelmä:

Resurssiviisaus on kykyä käyttää erilaisia resursseja (luonnonvarat, raaka-aineet, energia, tuotteet ja palvelut, tilat, aika ja osaaminen) harkitusti ja hyvinvointia sekä kestävä kehitystä edistävällä tavalla. Resurssiviisaus on resurssitehokkuutta kokonaisvaltaisempi määritelmä: siinä resurssien kulutusta tarkastellaan koko yhteiskunnan tasolla, osaoptimointia välttämällä, jotta päästään kokonaisuuden kannalta parhaaseen lopputulokseen.

Resurssiviisautta voidaan edistää kiertotalouden, materiaalien elinkaarihallinnan, energia- ja materiaalitehokkuuden ja uusiutuviin energiamuotoihin siirtymisen kautta. Resurssiviisaan toimintatavan tarkoitus on edistää ihmisten hyvinvointia samalla kun vähennetään ympäristölle ja ihmisille haitallisia vaikutuksia.

(Lähde: Jyväskylän kaupunki)